

MILJÖHANDLINGSPLAN 2013 - 2015 FÖR RINKEBY-KISTA STADSDELSNÄMND

BAKGRUND

Vid sin behandling av stadens budget för 2012 beslutade kommunfullmäktige att samtliga nämnder och styrelser, utifrån stadens miljöprogram för 2012 – 2015, ska utarbeta en miljöhandlingsplan. Planen revideras varje år under planperioden.

I stadens miljöprogram finns riktlinjer som beskriver hur stadens förvaltningar och bolag kan arbeta med de olika målen. Fokus ligger på stadens egen rådighet.

Miljöprogrammet anger som regel inte vilka konkreta åtgärder som ska genomföras. Verksamheterna inom de olika förvaltningarna ska själva välja de mest kostnadseffektiva åtgärderna för att inom ramen för sina uppdrag och sin budget arbeta för att nå målen.

Miljöhandlingsplanen gäller från år 2013 till och med utgången av år 2015. Sex övergripande mål sammanfattar stadens ambitioner inom miljöområdet:

1. Miljöeffektiva transporter
2. Giftfria varor och byggnader
3. Hållbar energianvändning
4. Hållbar användning av mark och vatten
5. Miljöeffektiv avfallshantering
6. Sund inomhusmiljö

INLEDNING

Miljöhandlingsplanen ska spegla förvaltningens arbete med att bidra till att Stockholm får en hållbar livsmiljö. Planen är en sammanfattning av det miljörelaterade arbete som ska bedrivas inom förvaltningen. Aktiviteter inarbetas årligen i verksamhetsplanen och rapporteras i tertialrapporter och verksamhetsberättelse.

GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING

Miljöhandlingsplanen är ett dokument som förvaltningens verksamheter och enheter ska utgå ifrån när de formulerar åtaganden och arbetsätt för att minska sin miljöpåverkan. Alla som arbetar inom förvaltningen ska känna till miljöplanens innehåll och mål. Förvaltningen följer upp planen i stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS) samt rapporterar bränslestatistik till miljöförvaltningen. Miljöhandlingsplanen revideras varje år under planperioden.

MILJÖPÅVERKAN OCH RÅDIGHET

Centralt för miljöhandlingsplanen är att miljötänkandet ska integreras i verksamheten. Rådigheten ser emellertid olika ut för förvaltningens olika enheter och verksamheter. Det finns också andra möjligheter till en positiv miljöpåverkan av mer strategisk och långsiktig karaktär, t.ex. vid utbyggnads- och exploateringsprojekt i stadsdelsområdet samt i det konkreta arbetet med investeringar och drift och underhåll av parker och naturområden.

Ansvarsområde	Ansvar
Övergripande miljöansvar inom verksamhetsområdet.	Verksamhetsområdeschef
Miljöansvar inom enheten, rapporteringsansvar och verkställande av aktiviteter i miljöhandlingsplanen	Enhetschef
Miljönätverket med representanter från varje verksamhetsområde ska tillsammans med miljösamordnaren aktivt samarbeta med miljöombuden som ska finnas på varje enhet.	Miljösamordnaren

MÅL 1. MILJÖEFFEKTIVA TRANSPORTER

Stadens mål är ett långsiktigt hållbart transportsystem, baserat på ny teknik, alternativa bränslen, bättre logistik och mer information. Som stor arbetsgivare kan staden också påverka resandet hos de anställda och som verksamhetsutövare kan staden vid upphandling välja miljöanpassade fordon och arbetsmaskiner.

Delmål 1.1 miljöbelastningen från stadens transporter och resor ska minska.

Aktivitet	Ansvar
Alla medarbetare ska tillämpa förvaltningens policy för miljöeffektiva resor och transporter.	Alla medarbetare
Miljöförvaltningens och trafikkontorets skrift <i>Upphandlingsguide för miljöanpassade trafiksäkra transporter</i> ska användas när avrop på upphandlade transporter och fordon görs.	Enhetschef
Erbjudande om demonstration av hur videokonferanser genomförs.	Avdelningen för lokal, miljö och it

Delmålet innebär att nämndens verksamheter ska arbeta systematiskt för att minska miljöbelastningen från transporter och resor. Förvaltningen tog fram en resepolicy 2009 vilken kommer att uppdateras under planperioden.

Delmål 1.2 Stadens egna fordon ska vara miljöbilsklassade och köras på miljöbränsle, och av stadens upphandlade transporter ska miljöfordonsandelen öka

Delmålet innebär att de motorfordon som nämnden äger eller leasar ska vara miljöbilar enligt den definition som antagits av kommunfullmäktige. Andelen tankat miljöbränsle ska vara minst 85 procent för de miljöbilar som kan gå på miljöbränsle (E85-bilar, fordonsgasbilar och laddhybridbilar). Alla bilar ska vara utrustade med ISA (stöd för anpassning av hastighet).

KF indikatorer	Nämndmål
Andel miljöbilar i stadens bilflotta.	100 %
Andel miljöbränsle i stadens miljöbilar.	85 %
Andelen elbilar ska öka.	25 %

Delmål 1.3 Miljö kvalitetsnormen för luft ska uppnås

Målet är att inga bilar ska ha dubbdäck.

KF indikator	Nämndmål
Andel dubbdäck i stadens fordonsflotta.	0 %

Delmål 1.4 Gång- och cykelresandet ska öka

Delmålet syftar till att skapa förutsättningar för att cykel- och gångtrafiken ska öka. För nämnden innebär detta att stå för en god sommar- och vinterväghållning av cykelvägar på parkmark.

Aktivitet	Ansvar
Prioriterade cykelstråk på parkmark ska kontrolleras att de är snöröjda och sandsopade.	Avdelningen för lokal, miljö och it
Lånecyklar ska finnas tillgängliga för medarbetare som reser i tjänsten.	Enhetschef

MÅL 2. GIFTFRIA VAROR OCH BYGGNADER

Delmål 2.1 Innehållet av miljö- och hälsofarliga ämnen i upphandlade varor ska minska

Staden kan påverka att spridningen av miljögifter minskar genom att välja miljöanpassade varor och tjänster. Delmålet avser för nämndens del varor som har en kort omloppstid och livslängd som exempelvis städtjänster. Det gäller även entreprenadupphandlingar för investering, drift och underhåll av parkmark inom stadsdelsområdet.

De fem högst prioriterade miljö- och hälsofarliga ämnena ska undvikas. (Se beskrivning faktaruta bilaga 3 i Stockholms miljöprogram för 2012–2015). Ämnen som är uppförda i Kemikalieinspektionens PRIO-databas ska undvikas. Miljöstyrningsrådets upphandlingskriterier ska vara vägledande när sådana finns. I annat fall gäller att kriterier för Svanen, Bra Miljöval eller EU Ecolabel.

Aktivitet	Ansvar
När tjänster och entreprenader upphandlas ställs krav på att miljöanpassade produkter ska användas. Produkterna får inte innehålla ämnen upptagna i ovan redovisade listor med kriterier.	Upphandlare
Upphandling av ställda miljökrav i upphandlingar ska göras med stickprovskontroller.	Enhetschef

Delmål 2.3 Andelen ekologiska livsmedel som staden köper in ska uppgå till minst 25 procent

En ökad andel konsumtion av ekologiska livsmedel bidrar till en hållbar utveckling. Med ekologiska livsmedel menas exempelvis KRAV, Demeter, och MSC-märkta livsmedel. Dessa uppfyller kriterierna enligt EU-förordningen 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter. Målet för nämnden är att andelen upphandlade ekologiska livsmedel ska uppgå till minst 25 procent år 2015. Det gäller även upphandling av måltider samt måltidsverksamhet till bl.a. förskola och äldreomsorg. Kaffe, te, frukt och bröd som köps in i samband med möten och konferenser ska i största möjligaste mån vara miljömärkta.

KF indikator	Nämndmål
Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av total värdet av inköpta måltider och livsmedel.	25 %

Aktivitet	Ansvar
Andelen upphandlade livsmedel, måltider och måltidsverksamhet med ekologisk profil ska kontinuerligt öka.	Enhetschef
Ekologiska livsmedel ska särredovisas på konto 6442.	Enhetschef
Andelen ekologiska livsmedel i kostentreprenad särredovisas på konto 7461.	Enhetschef

3. HÅLLBAR ENERGIANVÄNDNING

Effektivare energianvändning och förnybara energikällor krävs för att minska växthuseffekten. Med energieffektiv teknik kan staden vara en aktör för miljödriven tillväxt och utveckling samt minska sina driftkostnader.

Delmål 3.1 staden ska genom energieffektiviseringar minska Energianvändningen i den egna verksamheten med minst 10 %

Energianvändning i stadens byggnader och anläggningar ska minska. Målet innebär att energiförbrukningen kontinuerligt ska minska i de lokaler där förvaltningen har verksamheter.

KF indikator	Nämndmål
Elanvändning per m ² .	34 kwh/m ²

MÅL 4. HÅLLBAR ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Delmål 4.1 Mark- och vattenområden som har särskild betydelse för den biologiska mångfalden ska stärkas och utvecklas

Delmålet handlar om att bevara ett rikt växt- och djurliv. I samband med att nya detaljplaner tas fram kan svaga funktioner stärkas. Åtgärder kan vara att återskapa en viss naturtyp eller restaurera en miljö där naturvärdena har försämrats. Särskilt värdefulla mark- och vattenområden ska om möjligt bevaras i samband med investeringar på parkmark. Naturvårds- och trädvårdsplaner ska genomföras.

Aktivitet	Ansvar
I samband med förslag till nya detaljplaner, där intrång på värdefulla grönytor planeras, ska grönkompensation i närområdet begäras.	Avdelningen för lokal, miljö och it

Delmål 4.2 Grön- och vattenområden som är särskilt attraktiva för rekreation ska stärkas och utvecklas

Vid ny exploatering där park- och naturmark tas i anspråk, t.ex. upprustning eller nyanläggning av parker, lekplatser eller gång- och cykelvägar, är det viktigt att bevara och utveckla gröna miljöer. Som underlag finns exempelvis nämndens parkplan, Stockholms vattenprogram och stadsbyggnadskontorets kartläggning Stockholms ekologiska känslighet.

Aktivitet	Ansvar
Öka antalet brukaravtal under planperioden.	Avdelningen för lokal, miljö och it

Verka för att grönområden som är särskilt attraktiva för rekreation ska utvecklas i samband med att naturmark tas i anspråk för annan användning.	Avdelningen för lokal, miljö och it
---	-------------------------------------

MÅL 5. MILJÖEFFEKTIV AVFALLSSORTERING

Stadens mål är att minimera mängden avfall och öka andelen som nyttiggörs genom återanvändning och återvinning.

Delmål 5.1 Avfallet från stadens verksamheter ska minska och det som ändå uppstår ska nyttiggöras

Delmålet syftar till att minska resursförbrukningen genom materialåtervinning och energiåtervinning av det avfall som idag deponeras obehandlat. Nämndens mål är att 60 % av förvaltningens verksamheter ska sortera allt sitt matavfall vid planperiodens slut. En ökad biologisk behandling av matavfallet från stadens egna verksamheter syftar bland annat till att öka biogasproduktionen i Stockholm. 100 % av förvaltningens verksamheter ska sortera ut förpackningar och papper.

Aktivitet	Ansvar
Pappersförbrukningen ska minska.	Enhetschefer
De enheter som ännu inte sorterar ut matavfall får i kontakt med förvaltningens miljösamordnare, stöd och hjälp att starta sorteringsprocessen.	Enhetschefer
Vid all ombyggnad och nyproduktion av verksamhetslokaler kommer förvaltningen att verka för att matavfallskvarnar installeras.	Avdelningen för lokal, miljö och it
Grovsopor ska sorteras för återvinning.	Enhetschefer

Delmål 5.2 Andel felsorterat farligt avfall ska minska

Delmålet handlar om att ändra konsumtionsmönster och minska mängden farligt avfall från förvaltningens verksamheter. Det kan bland annat ske genom att förvaltningen vid upphandlingar ställer krav på kemikalieanvändningen vid städtjänster och vid skötsel av grönområden.

Aktivitet	Ansvar
Riskavfall ska hanteras enligt föreskrifter.	Enhetschef
Farligt avfall ska sorteras ut och lämnas så att det blir miljöriktigt omhändertaget.	Enhetschef
Verksamheterna ska informeras om vad som är farligt avfall.	Avdelningen för lokal, miljö och it

MÅL 6 SUND INOMHUSMILJÖ

När åtgärder vidtas för att förbättra inomhusmiljön bör lösningar sökas som även bidrar till lägre eller lika energianvändning.

Stadens alla nämnder och styrelser som äger, bygger, förvaltar och brukar lokaler har ansvar för en inomhusmiljön i de egna lokalerna.

Aktivitet	Ansvar
Planera och beställa åtgärder som ska förbättra och säkra inomhusmiljön i förvaltningen verksamheter.	Avdelningen för lokal, milö och it tillsammans med enhetschef